

Od roku 2017 wraz z wejściem w życie ustawy - Prawo oświatowe rozpoczął się proces zmian w oświacie, w tym także w zakresie indywidualizacji nauczania dzieci.

Znowelizowano szereg rozporządzeń wykonawczych, wprowadzając wiele zmian. Jedną z najbardziej kontrowersyjnych wówczas była zmiana dotycząca organizacji indywidualnego nauczania, którego od roku szkolnego 2018/2019 nie można już było (jak wcześniej) prowadzić na terenie szkoły.

Na przełomie roku 2019/2020 Najwyższa Izba Kontroli zdecydowała sprawdzić czy wprowadzone w latach 2017–2018 zmiany legislacyjne wpłynęły na poprawę indywidualizacji procesu nauczania. Kontrolą objęto 20 szkół podstawowych z terenu województw: lubelskiego, opolskiego, kujawsko-pomorskiego, świętokrzyskiego i wielkopolskiego oraz pięć kuratoriów oświaty w tych województwach.

Jak wykazała NIK pierwsze skutki wprowadzonych zmian, polegające na ograniczeniu stosowania indywidualnego nauczania, można było dostrzec już w roku szkolnym 2017/2018. W stosunku do roku poprzedniego publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne wydały o 43% mniej orzeczeń o potrzebie organizacji tej formy kształcenia. Niemniej jednak pomimo że zmiany legislacyjne wprowadzone w latach 2017–2018 stworzyły warunki do poprawy indywidualizacji kształcenia, to nie wszystkim uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zapewniono adekwatne wsparcie. W prawie 40% szkół objętych kontrolą nie zastosowano właściwie nowych form pomocy uczniom, a niektóre formy indywidualizacji nauczania nie miały charakteru powszechnego, co w konsekwencji nie pozwoliło na uzyskanie pożądaných efektów. Wynikało to z nieprawidłowego stosowania przepisów oświatowych, braku gotowości szkół i rodziców uczniów do przyjęcia nowych rozwiązań oraz niezapewnienia przez część organów prowadzących szkoły odpowiednich warunków ich realizacji.

Podstawowe problemy:

- Wystąpiły trudności w prawidłowej organizacji zindywidualizowanej ścieżki. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niezapewnienia wszystkich form pomocy przewidzianych w opiniach (np. zaleconych zajęć z psychologiem lub zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne), nieprawidłowego prowadzenia diagnozy szkolnej i/lub niewłaściwego zaplanowania i dokumentowania zajęć.
- Rzadko stosowano nowe formy indywidualizacji kształcenia specjalnego, w tym nie zawsze prawidłowo.
- Pojawiały się nieprawidłowości we wdrażaniu indywidualizacji kształcenia uczniów z niepełnosprawnościami (np. nie w pełni prawidłowo opracowano WOPFU, nieprawidłowo sporządzono IPET dla niektórych uczniów).
- Nieprawidłowości w organizacji indywidualnego nauczania (nie zapewniono niektórym uczniom realizacji podstawy programowej, wymaganego wymiaru godzin lub nie uwzględniano zaleceń zawartych w orzeczeniach).
- Nie zapewniono uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, mimo stwierdzenia potrzeb lub niewłaściwie zorganizowano zaplanowane zajęcia, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 2, 4–6 rozporządzenia w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej (np. przekraczano dopuszczalną liczebność grup) albo niewłaściwie dokumentowano cały proces. Stwierdzono także nieprawidłowości dotyczące niezapewnienia odpowiednich specjalistów lub przydzielania zajęć nauczycielom niezgodnie z ich kwalifikacjami, co wynikało z trudności kadrowych szkół.
- Często nie dokonywano wymaganej oceny efektywności udzielanej pomocy psychologiczno-

pedagogicznej, nie formułowano wniosków dotyczących dalszego wsparcia albo nie dokonywano prawidłowo ewaluacji działań zaplanowanych w IPET. Nierzetelnie prowadzono dokumentację działań związanych z indywidualizacją procesu kształcenia uczniów.

Mając na uwadze wyniki kontroli, w celu zapewnienia uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w ramach indywidualizacji procesu kształcenia, stosowania oddziaływań dydaktycznych i wychowawczych, które sprzyjają rozwojowi osobowości oraz uzyskiwaniu najlepszych osiągnięć edukacyjnych, NIK przygotowało szereg wniosków skierowanych do różnych podmiotów.

Ministerstwo Edukacji Narodowej:

1. Kontynuowania działań promujących formy indywidualizacji kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wśród kadry kierowniczej i pedagogicznej szkół oraz rodziców;
2. Monitorowania realizacji zindywidualizowanej ścieżki i zajęć indywidualnych dla uczniów z niepełnosprawnościami pod kątem eliminowania trudności dotyczących wdrażania przez szkoły tych form wsparcia;
3. Prowadzenia analizy efektów wdrożenia rozporządzenia w sprawie indywidualnego nauczania w kierunku potrzeby wprowadzenia ewentualnych zmian, mających na celu dopuszczenie możliwości czasowego organizowania indywidualnego nauczania na terenie szkoły w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Kuratorzy oświaty:

1. Kontynuowania kampanii informacyjnej dotyczącej nowych form indywidualizacji kształcenia, w tym w ramach działań wizytatorów ds. specjalnych potrzeb edukacyjnych;
2. Propagowania dobrych praktyk, poprzez upowszechnianie przykładów placówek, które efektywnie korzystają z dostępnych form indywidualizacji kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz elastycznie wykorzystują i modyfikują dostępne formy w oparciu o zdiagnozowane potrzeby ucznia.

Dyrektorzy szkół:

1. Przekazywania w szerokim zakresie rzetelnych i czytelnych informacji rodzicom uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi o możliwości wdrożenia dla ich dzieci nowych form wsparcia i korzyściach wynikających z ich zastosowania oraz stworzenia warunków organizacyjnych umożliwiających pełne współdziałanie szkoły z rodzicami tych uczniów;
2. Bieżącego nadzorowania procesu organizacji kształcenia specjalnego uczniów i stosowania nowych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także powierzania realizacji zajęć rewalidacyjnych oraz z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej nauczycielom i specjalistom mającym kwalifikacje odpowiednie do zajmowanego stanowiska oraz rodzaju prowadzonych zajęć;
3. Wspierania nauczycieli w identyfikacji potrzeb uczniów, w tym uczniów zdolnych oraz tworzenia zachęt finansowych (np. w ramach tzw. dodatku motywacyjnego) dla tych, którzy tworzą własne programy nauczania będące odpowiedzią na specjalne potrzeby edukacyjne lub też dostosowują istniejące programy, uwzględniając oczekiwania i potencjalne trudności tej grupy.

## Indywidualizacja nauczania - wyniki kontroli NIK

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: czwartek, 03, wrzesień 2020 11:53

Katarzyna Liszka-Michałka

Odsłony: 587

---

Organy prowadzące szkoły:

Zapewnienia finansowania indywidualizacji kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych w formach i wymiarze godzinowym wynikających z orzeczeń i opinii wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz diagnozy przeprowadzonej w szkole.

Szczegółowo z wynikami kontroli można zapoznać się [tutaj](#).